

Mirosław Habowski

Obraz Stanów Zjednoczonych Ameryki w okresie kampanii prezydenckiej 2024 r. w propagandzie Chińskiej Republiki Ludowej

Abstrakt

Chiński portal „Global Times” obszernie relacjonował przebieg wyborów prezydenckich w USA w 2024 r., przedstawiając przy okazji skrajnie negatywny obraz tego państwa, jako pogrążonego w kryzysie gospodarczym i politycznym, z silnie podzielonym społeczeństwem i charakteryzującym się dużą brutalnością życia społecznego, a w polityce zagranicznej wspierającego destabilizację na świecie.

Słowa kluczowe: wybory prezydenckie w USA 2024, propaganda chińska, „Global Times”

„Global Times” to anglojęzyczny portal działający pod patronatem Komunistycznej Partii Chin. Jest jednym z najważniejszych ośrodków propagandy chińskiej adresowanej do zewnętrznego, zwłaszcza zachodniego, odbiorcy. Z tego powodu oraz faktu, że Chińska Republika Ludowa jest obecnie jednym z dwóch supermocarstw wydaje się celowym dokładne badanie narracji prezentowanej przez ów portal. Z racji zaś, że drugim supermocarstwem są Stany Zjednoczone Ameryki, to warto podjąć badania nad kwestią, jaki obraz swego głównego konkurenta do światowego przywództwa maluje czołowy ośrodek chińskiej propagandy.

Artykuł może być traktowany jako dopełnienie książki Łukasza Gacka na temat strategii narracyjnych Chin¹.

Głównym wątkiem badań są odbywające się w USA wybory prezydenckie w 2024 r. „Global Times” szczególnie podkreślał silną polaryzację między Republikanami a Demokratami. Przejawiała się ona m.in. w słabnącej pozycji tych polityków, którzy szukali kompromisowych rozwiązań. Przykładem było

¹ Ł. Gacek, *Nowy wspaniały świat. Strategiczne narracje Chin a reforma systemu globalnego zarządzania*, Warszawa 2024.

odwołanie ze stanowiska spikera Izby Reprezentantów Kevina McCarthy'ego. Chińczycy zwracali uwagę, że był on pierwszym odwołanym spikerem w historii tej Izby, najkrócej sprawującym tę funkcję, a na dodatek odwołanym przez własną partię. „Global Times”, powołując się na Diao Daminga (Uniwersytet Renmin) formułował z tego powodu diagnozę, że „stan amerykańskiej polityki jest istotnie rozdrobiony, ze znacznymi zmianami w podstawowej strukturze demograficznej wyborców obu partii i pojawieniem się znaczących sił skrajnych. W Partii Republikańskiej skrajne frakcje, takie jak Freedom Caucus, zyskały na znaczeniu od czasów Donalda Trumpa. Ta polityczna fragmentacja doprowadziła do zamieszania i wewnętrznych konfliktów w obu partiach²”. Schodząc na poziom konkretów chiński ekspert wskazywał, że wydarzenie sygnalizuje upadek polityczny: partie zamiast zajmować się krytycznymi kwestiami takimi jak zadłużenie i zamknięcie rządu (z powodu nieuchwalenia budżetu) priorytetowo traktują maksymalizację swoich wewnętrznych interesów. Odwołanie spikera zmniejszy szansę na zawarcie kompromisu w sprawie budżetu, do czego ze strony republikańskiej dążył McCarthy.

Daleko idące generalizacje formułował w związku z odwołaniem spikera Izby Yang Xiyu (China Institute of International Studies). Wskazywał on, że wydarzenie to nie jest związane tylko z kształtem budżetu, ale „odzwierciedla rozdzźwięk między obecnym projektem amerykańskiego systemu demokratycznego, a szybko zmieniającym się społeczeństwem³”. Jest ono „głęboko podzielone” w kwestii kierunku, w jakim powinna zmierzać Ameryka. Silna polaryzacja partii powoduje wtórnie silną polaryzację społeczeństwa.

„Global Times”, powołując się na „New York Times” przekonywał, że Amerykanie z obrzydzeniem postrzegają politykę prowadzoną przez swoich polityków. Informował, że nastroje polityczne spadły do najgorszych poziomów w historii, a amerykańscy wyborcy powszechnie narzekają na „powszechną dysfunkcję w Waszyngtonie”, przejawiającą się w braku zainteresowania problemami „ludzi, którym mają służyć⁴”.

Gdy Republikanie na następcę McCarthy'ego wytypowali Jima Jordana, „Global Times” przewidywał, że napotka on duże przeszkody w osiągnięciu sukcesu, zarówno z powodu walki między obu partiami, jak i walki wewnątrz Partii Republikańskiej⁵. Przewidywania te okazały się trafne. Dopiero po trzech tygodniach

² *Removal of McCarthy signifies further polarization of American politics* [6 X 2023], <https://www.globaltimes.cn/page/202310/1299328.shtml> (1 VI 2025).

³ *Ibidem*.

⁴ Y. Ai, *US partisan politics: two ICU patients arguing over who should lead the country* [7 X 2023], <https://www.globaltimes.cn/page/202310/1299368.shtml> (1 VI 2025). W artykule przywołano opinię Lü Xianga (Chińska Akademia Nauk Społecznych): „Gdy Amerykanie patrzą na swój system, czują się tak, jakby obserwowali dwóch pacjentów na oddziale intensywnej terapii, którzy kłócą o to, kto powinien poprowadzić kraj, a co gorsza, nie mają innego wyboru”.

⁵ Y. Zhang, D. Xiaoci, *US House in limbo regardless of New nominee* [15 X 2023], <https://www.globaltimes.cn/page/202310/1299876.shtml> (1 VI 2025).

nowym spikerem Izby Reprezentantów został Mike Johnson. Według „Global Times” wybór ten zwiększy „konserwatyzm fiskalny” w Izbie Reprezentantów, co utrudni prezydentowi Bidenowi osiągnięcie porozumienia z Republikanami w kwestii wsparcia dla Ukrainy oraz zapobieżenia kolejnemu zamknięciu rządu. Na dodatek Izba Reprezentantów – przewidywał „Global Times” – będzie wspierała Donalda Trumpa w jego kampanii wyborczej⁶.

Chiński ośrodek propagandowy wskazywał, że polaryzacja polityczna i podziały w USA w trakcie kadencji Bidena nie tylko nie zmniejszyły się, ale nasiliły. Jej przejawem są m.in. działania Republikanów na rzecz impeachmentu dla Bidena⁷, co wedle przewidywań chińskich ekspertów miało wpłynąć na kampanię wyborczą i zwiększyć polaryzację polityczną, chociaż Biden „niemal na pewno” nie zostanie w tej procedurze usunięty. Przypominano także, że w trakcie swojej kadencji dwukrotnie poddany został procedurze impeachmentu Donald Trump. Sprawę podsumowano słowami Li Haidonga (China Foreign Affairs University): „To typowe dochodzenie polityczne, które odzwierciedla patologiczny stan obecnej polityki wewnętrznej w USA, pokazując, że tzw. demokratyczna polityka Ameryki zбочyła z torów i stała się narzędziem dla przeciwników politycznych do atakowania i oczerniania się nawzajem, co jest tragedią dla demokratycznej polityki, którą USA twierdzą, że podtrzymują”⁸.

Zwracano uwagę, że wszyscy Republikanie głosowali w sprawie impeachmentu za, a Demokraci (z wyjątkiem jednego, który nie głosował) przeciwko. W ich ocenie stanowiło to wyraźny dowód na „priorytetowe traktowanie interesów partyjnych”. Partia opozycyjna konsekwentnie wetuje działania partii rządzącej, niezależnie od tego czy są słuszne, czy niesłuszne⁹.

Przy okazji trzeciej rocznicy zamieszek na Kapitolu 6 I 2021 r., przywołano słowa Sun Chenghao (Uniwersytet Tsinghua): „Trzy lata po zamieszkach w Kapitolu, zamiast próbować pogodzić lub załagodzić różnice pomiędzy sobą, obie partie przeznaczyły środki na wzajemne oczernianie i atakowanie, pogłębiając rywalizację i podziały w wielu kwestiach i jeszcze bardziej dzieląc wyborców”¹⁰.

Opisując wiece wyborcze obu kandydatów podkreślano agresywny charakter wystąpień, wzajemne ataki słowne i rozczarowanie ich przebiegiem wyborców

⁶ S. Yang, *US House elects New speaker amid divided, polarized domestic political situation* [27 X 2023], <https://www.globaltimes.cn/page/202310/1300692.shtml> (1 VI 2025).

⁷ Y. Ai, *US partisan politics...*

⁸ *GOP-controlled House greenlights impeachment inquiry into Biden* [14 XII 2023], <https://www.globaltimes.cn/page/202312/1303676.shtml> (1 VI 2025).

⁹ *Biden Impeachment inquiry reflects prevailing US polarization, veto politics* [14 XII 2023], <https://www.globaltimes.cn/page/202312/1303665.shtml> (1 VI 2025). Zwracano uwagę na sondaże, które wskazywały, że tylko 26% Amerykanów ma pozytywną opinię o Kongresie, a 78% twierdzi, że USA zmierzają w złym kierunku.

¹⁰ Q. Wang, *Capitol riot to mark 3-year anniversary but partisan conflicts to be „unprecedentedly fierce” ahead of election* [5 I 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202401/1304877.shtml> (1 VI 2025).

oraz „opinii publicznej na całym świecie”¹¹. Na podstawie obserwacji przebiegu kampanii przewidywano, że „ktokolwiek wygra, USA z pewnością zostaną rozdarte”¹². Widziano w niej przejaw „ekstremalnej polaryzacji” niemającej precedensu od ponad wieku. Porównywano do „boiska bez sędziów”. Cytowano Diao Daminga: „Chaos w wyborach w USA pokazuje trwający upadek ich demokracji”¹³.

Chiński portal niewiele uwagi poświęcił prawyborom Demokratów. Przy okazji głosowania w Karolinie Południowej uznał, że Biden nie ma żadnych poważnych konkurentów w szeregach własnej partii¹⁴.

Kolejne zwycięstwa Trumpa w republikańskich prawyborach i wycofywanie się jego konkurentów, coraz bardziej uprawdopodobniały, że w wyborach ponownie staną przeciwko sobie Biden i Trump. Prowadziło to chińskich komentatorów do spekulacji, że amerykańscy wyborcy mogą zareagować apatią, „ponieważ różnie rozczarowanie obydwoma kandydatami”¹⁵. Dominację ataków personalnych wyjaśniano brakiem w obu partiach „wysoko wykwalifikowanych kandydatów”¹⁶. Pojawił się także inny nurt odmalowywania Ameryki w ciemnych barwach, dość zaskakujący biorąc pod uwagę chińską kulturę i chińską politykę: eksponowanie starości obu kandydatów: „Jako najstarszy prezydent w historii USA, Biden ma 81 lat, podczas gdy Trump, który przysiągł „odzyskać” kraj, ma 77 lat”¹⁷. Biorąc pod uwagę, że chiński przywódca Xi Jinping miał wtedy 71 lat, argument trudno uznać za udany. Amerykańskim problemem (nie poruszonym także przez chińską propagandę) był stan zdrowia prezydenta Bidena.

¹¹ *Biden, Trump kick off 2024 election campaigns in verbal attacks* [7 I 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202401/1304943.shtml> (1 VI 2025).

¹² S. Yang, *Biden vs Trump more of a certainty as DeSantis drops out of residential race; '2024 election to further tear US apart* [22 I 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202401/1305859.shtml> (1 VI 2025).

¹³ *Biden, Trump kick off 2024...*

¹⁴ *Biden wins South Carolina Democratic primary, but Real challenges lie ahead* [4 II 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202402/1306661.shtml> (1 VI 2025).

¹⁵ *Trump's New Hampshire GOP primary victory sets up likely Biden-Trump rematch* [24 I 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202401/1306025.shtml> (1 VI 2025). Zaraz potem jednak ostrzegano, że może jeszcze bardziej wzrosnąć przemoc na tle politycznym. Dlaczego jednak rozczarowani oboma kandydatami mieliby angażować się w radykalne formy wzajemnego konfliktu obu partii? To pytanie pozostaje bez odpowiedzi. Wydaje się, że chińscy propagandziści chcieli odmalować dwa negatywne, do pewnego stopnia sprzeczne obrazy amerykańskiego społeczeństwa: apatyczne z powodu kiepskich kandydatów, i zarazem z tego samego powodu nadaktywne, odwołujące się do brutalnych metod.

¹⁶ G. Victor, *Possible Biden-Trump rematch could tear US political life to pieces* [24 I 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202401/1306003.shtml> (1 VI 2025).

¹⁷ W. Zhang, *Why is it difficult for Washington to have New-generation leaders* [31 I 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202401/1306463.shtml> (1 VI 2025). Artykuł trafnie jednak wskazywał, że o ile wśród Republikanów jest duża grupa młodych polityków (Ted Cruz, Marco Rubio, Vivek Ramaswamy, Ron DeSantis), to wśród Demokratów brak młodych liderów.

Używając podobnych określeń, chińska propaganda komentowała uzyskanie przez Bidena i Trumpa nominacji swych partii na kandydatów do urzędu prezydenckiego. Uparcie przypomniano ich wiek i pisano o gerontokracji, twierdzono, że żaden z nich nie jest popularny, chociaż przynajmniej wiece Trumpa ściągają ogromne rzesze wyborców. Zwracano także uwagę, że będzie to pierwszy rewanż prezydencki od 1956 r. oraz pierwszy rewanż między obecnym i byłym prezydentem od 1892 r. Przyznawano, że w sondażach niewielką przewagę (od 2 do 4 punktów) ma Trump, ale według CNN szanse obu kandydatów są jednakowe. „W ciągu ostatnich czterech lat Trump nigdy nie został zmarginalizowany, a amerykańska polityka stała się bardziej podzielona i ekstremalna niż w 2020 r.”¹⁸.

W perspektywie walki wyborczej obu partii interpretowano spór Teksasu z rządem federalnym o stawianie zasiek z drutu kolczastego na granicy amerykańsko-meksykańskiej. Uznawano, że gdyby nie wybory, Republikanie nie zaostrożą tak konfliktu. Przywoływano wpisy internetowe, w których oskarżano Bidena o próbę wywołania wojny domowej. „Global Times” przewidywał, że jeśli kryzys nie będzie dobrze zarządzany to istnieje możliwość „niewielkiego rozlewu krwi”, ale prawdopodobieństwo „pełnowymiarowej wojny” jest niewielkie. Zwracano uwagę na pułapkę w jakiej znalazł się Biden. Im bardziej słabnie jego pozycja, tym bardziej imigranci są skłonni napływać, póki jeszcze rządzi. To zwiększa problemy z migracją, zabezpieczeniem społecznym i wzrost ciężarów ponoszonych przez mieszkańców stanów rządzonych przez Demokratów: „Miejscowa ludność będzie pod większą presją i będzie stawiać większy opór, co również jest drażliwą kwestią dla administracji Bidena”¹⁹.

„Global Times” nie relacjonował dokładnie przebiegu pierwszej debaty prezydenckiej. Występ Bidena określił jako „katastrofalny”, ale znowu w ogólnym kontekście wieku obu kandydatów, lekceważąc fakt, że Trump nie wypadł w debacie źle. Uwaga chińskich komentatorów skoncentrowała się na wysokim prawdopodobieństwie wycofania Bidena z roli kandydata Demokratów w wyborach. Jako mającą największe szanse do jego zastąpienia wskazywali Kamalę Harris²⁰.

Także kolejną wpadkę Bidena, „przejęzyczenie” na konferencji prasowej, gdy pomylił prezydenta Ukrainy z prezydentem Rosji, znowu tłumaczono „gerontokracją”, a nie stanem zdrowia Bidena. Nie potrafiono jednak wskazać podobnych wpadek Trumpa, dlatego znowu powoływano się na sondaże, że ok. 40%

¹⁸ *Biden, Trump set for US election rematch after clinching nominations* [13 III 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202403/1308772.shtml> (1 VI 2025).

¹⁹ *Standoff between Texas and federal govt, Democrats and Republicans, forebodes US election* [29 I 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202401/1306290.shtml> (1 VI 2025). Zob. także: *Texas standoff highlights deep divide in US* [29 I 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202401/1306276.shtml> (1 VI 2025).

²⁰ *Y. Zhang, Biden's debate performance sparks replacement talks* [30 VI 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202406/1315120.shtml> (1 VI 2025).

Amerikanów uważa, że żaden z nich nie ma bystrego umysłu i zdrowia fizycznego, by dobrze sprawować funkcję, a 60%, że Trump jest za stary na prezydenta (nie wskazano ilu to samo sądzi o Bidenie, co jest zastanawiające w artykule o wypadce Bidena, a nie Trumpa)²¹.

Tak jak demencję Bidena rozmywano w narracji o amerykańskiej gerontokracji, tak samo nieudany zamach terrorystyczny na Trumpa rozmywano w ogólnych rozważaniach o przemocy politycznej w USA. Obok przypuszczenia, że zamachowiec mógł być związany ze strukturami deep state lub nie związaną z nikim organizacyjnie „osobą zmęczoną Trumpem”, pojawiło się także podejrzenie, że mógł on być związany ze skrajną lewicą, która nie chce zwycięstwa „skrajnie prawicowego” Trumpa. Wśród cytowanych chińskich ekspertów nie było zgodności jak zamach wpłynie na wynik wyborów. Lü Xiang (Chińska Akademia Nauk Społecznych) przypuszczał, że „incydent” może wzmocnić przewagę Trumpa. Zwracał uwagę na zdjęcie, na którym widać go z krwią ciekącą z prawego ucha, a jednocześnie z uniesioną pięścią. Natomiast Li Haidong uznał, że nie można uznać, że „incydent z użyciem broni palnej”²² przesądzi wynik wyborów. Pojawił się także interesujący wątek relacjonowania dyskusji chińskich internautów na mediach społecznościowych:

Incydent pokazuje, iż amerykańska demokracja znajduje się w głębokim kryzysie, ponieważ kraj będzie jeszcze bardziej podzielony. Niektórzy przewidują, że Trump może w przyszłości stawić czoła kolejnym próbom zamachu, ponieważ jego wrogowie w amerykańskim systemie politycznym lub skrajni aktywiści antytrumpowscy muszą zdać sobie sprawę, że po niedawnej kontrowersyjnej debacie prezydenckiej i incydencie ze strzelaniną praktycznie nie mają szans na pokonanie Trumpa innymi środkami prawnymi, takimi jak wybory czy proces sądowy, a wówczas niektórzy wybiorą bardziej ryzykowne i ekstremalne środki, by go zaatakować²³.

W artykule omawiającym przyjęcie przez Trumpa nominacji swej partii na kandydata także znajdujemy szereg ogólnych obrazów Ameryki przedstawiającą ją w złym świetle, a znanym z poprzednio opublikowanych artykułów i powta-

²¹ Q. Wang, *Biden's repeated slips 'highlight rigid, decaying gerontocracy in US'* [12 VII 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202407/1315941.shtml> (1 VI 2025).

²² Należy zwrócić uwagę, na eufemistyczne określenie terrorystycznego zamachu. Jest to tym bardziej intrygujące, że chiński portal przedstawiał USA jako kraj dotknięty powszechną przemocą, zarówno polityczną, jak i kryminalną. W referowanym artykule znajdujemy opinię Diao Daminga: „To wskazuje, że przemoc polityczna jest stałym elementem amerykańskiej historii. Z drugiej strony, fakt, że takie złośliwe incydenty wciąż zdarzają się na wiecach politycznych z udziałem byłego prezydenta, pomimo środków bezpieczeństwa, uwypukla wciąż szerzącą się przemoc z użyciem broni palnej w USA i pozorną nierozwiązywalność tego problemu”.

²³ Q. Chen, S. Yang, Y. Guo, *Shooting at Trump rally shows 'rising political violence as US divides further'* [14 VII 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202407/1315977.shtml> (1 VI 2025).

rzanych przy każdej okazji: wyborcy są rozczarowani kandydatami, kandydaci nie są zdolni do rozwiązania kryzysu (w jakim znajdują się Stany Zjednoczone). Komentując przewagę Trumpa o 5% nad Bidenem wyjaśniano, że nie wynika to z poparcia dla Trumpa, tylko z przekonania społeczeństwa, że obecne rozwiązania są niezadowolające i dlatego chce ono zmiany. Przy okazji krytycznego omówienia wystąpienia Trumpa (szczególnie wątków antychińskich), podjęto także kwestię wewnętrznych sporów w Partii Demokratycznej, związanych z kwestią czy kontynuować kampanię Bidena, czy zastąpić ją Kamalą Harris. Wyrażano przekonanie, że byłaby dobrą kandydatką, ze względu na politykę tożsamości (eufemistyczne zaakcentowanie, że nie jest biała). Przywołano także głosy, że „werbalne potknięcia Bidena” (kolejny eufemizm) negatywnie wpływają na szanse wyborcze kandydatów tej partii w wyborach do Kongresu²⁴.

Komentując rezygnację Bidena z ubiegania się o prezydenturę (znowu redukując jego problemy do starości) poinformowano o poparciu przez większość Demokratów kandydatury Harris. Zgodnie z linią chińskiej propagandy szczególnie wyeksponowano zwrócenie się kampanii wyborczej Republikanów przeciwko Harris. Określano ją jako „falę ataków”. Wpis nominowanego na kandydata na wiceprezydenta z ramienia Republikanów senatora JD Vance’a („Prezydent Trump i ja jesteśmy gotowi uratować Amerykę, ktokolwiek jest na szczycie listy Demokratów. Do dzieła”) określono jako „ostry”. „Global Times” uznawał, że Republikanie mają przewagę w kwestiach gospodarki, inflacji i migracji, ale Harris będzie miała przewagę w istotnej kwestii jaką jest aborcja: „Harris otwarcie wypowiedziała się na temat kwestii reprodukcyjnych jako pierwsza kobieta na stanowisku wiceprezydenta”²⁵. Na aspekt ten warto zwrócić uwagę, ponieważ Chiny właśnie zrezygnowały z proaborcyjnej polityki jednego dziecka, a chińska propaganda wewnętrzna zaczęła wspierać posiadanie dzieci.

Komentując zastąpienie kandydatury Bidena kandydaturą Harris, chińska propaganda, opisując okoliczności, w których to decyzję podjęli darczyńcy partii oraz partyjni liderzy, kompletnie nie podjęła kwestii odgórnego charakteru tej decyzji i faktu, że nowa kandydatka nie przeszła normalnej demokratycznej procedury wyłonienia kandydata. Biorąc pod uwagę silne lansowanie przez chińską propagandę tezy, że amerykańska demokracja jest w głębokim kryzysie, byłoby to silnym argumentem na rzecz tej tezy. Może to świadczyć, że chińskie kierownictwo polityczne wolało sukces Demokratów. Mogą o tym świadczyć także komentarze odnośnie opublikowanych wówczas sondaży, w których Trump miał 2% przewagi nad Harris. Chiński portal ogłosił to jako „wynik bez wyraźnego

²⁴ C. Liu, *Trump accepts GOP nomination, election still in whirl of uncertainties* [19 VII 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202407/1316363.shtml> (1 VI 2025).

²⁵ *Biden declares to drop 2024 reelection bid, endorses Harris* [22 VII 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202407/1316479.shtml> (1 VI 2025).

lidera”. Eksponowano natomiast, że Harris ma przewagę wśród kobiet (zwłaszcza kolorowych) oraz osób niezależnych politycznie i wyborców, którzy nie podjęli jeszcze ostatecznej decyzji. Przywołując anonimowego „obserwatora” stwierdzano, że „nadszedł czas, aby Partia Demokratyczna ustaliła lepszą strategię, aby stawić czoła Trumpowi i przygotować się na potencjalną drugą debatę prezydencką. Zwracano uwagę, że Demokraci ostro krytykowali Trumpa oskarżając go o bycie „przestępcą” i „podważanie demokracji”. Jednak po próbie zamachu, „Republikanie zaczęli twierdzić, że do zdarzenia doszło w wyniku wyborczej retoryki Bidena, co znacznie ograniczyło skuteczność strategii kampanii Partii Demokratycznej”²⁶.

Komentując wybranie przez Harris (wciąż nie będącej zatwierdzoną kandydatką partii na prezydenta) gubernatora Minnesoty Tima Walza na kandydata na wiceprezydenta zwrócono uwagę, że może to mieć związek z geografią wyborczą: odzyskanie poparcia w takich stanach jak Wisconsin, Pensylwania i Michigan. Przypomniano, że były to tradycyjne bastiony Demokratów, które w 2016 r. poparły Trumpa. W 2020 r. odzyskał je Biden, ale w 2024 r. nie są one pewne, a mają kluczowe dla wyników znaczenie. Podano także wyniki sondaży, wedle których w skali całych USA przewagę miała Harris (o 0,5%), ale Trump prowadził w kilku kluczowych stanach. W artykule pominięto oblicze ideowo-polityczne kandydata, koncentrując się na jego drodze kariery od mieszkańca małego miasteczka w Nebrasce do gubernatora stanu. Zacytowano natomiast ocenę Trumpa, że kandydatura Harris-Walz to „najbardziej radykalny lewicowy duet w historii Ameryki. Nigdy nie było niczego podobnego”²⁷.

Akceptację przez konwencję Partii Demokratycznej kandydatury Harris „Global Times” przedstawił posługując się tekstem przygotowanym przez państwową agencję prasową Chińskiej Republiki Ludowej – Agencję Informacyjną Xinhua („Nowe Chiny”). Ponownie pominięto fakt, że Harris nie uczestniczyła w procedurze prawyborów. Przywołano słowa Harris o jej hinduskim i afrykańskim pochodzeniu, doświadczeniu jako prokurator, celach politycznych: budowie klasy średniej, prawach aborcyjnych, polityce imigracyjnej i zagranicznej. Informowano, że w sondażach Harris prowadzi o 1% w Wisconsin, a o 2% w Michigan, a minimalnie przegrywa (mniej niż 1%) w Pensylwanii, Karolinie Północnej i w Arizonie²⁸.

²⁶ Q. Chen, *Harris consolidated support for Democratic nomination* [23 VII 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202407/1316594.shtml> (1 VI 2025). W początkowej części artykułu chińscy dziennikarze cytują wystąpienie Harris: „Znam typ Donalda Trumpa. Jestem prokuratorem, a on skazanym przestępcą”.

²⁷ *Harris chooses Minnesota Governor as running mate* [7 VIII 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202408/1317589.shtml> (1 VI 2025).

²⁸ Xinhua, *Harris accepts presidential nomination at Democratic National Convention* [23 VIII 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202408/1318555.shtml> (1 VI 2025).

Pierwszą debatę telewizyjną pomiędzy Harris i Trumpem zrelacjonowano przedstawiając pokrótce tematykę debaty. Dużo uwagi poświęcono kwestii, kto był jej zwycięzcą. Opinię, że był to Trump przypisano tylko jemu samemu (przywołując jego słowa dla Fox News Digital, że uważa ją za „najlepszą debatę w swoim życiu”). Natomiast wedle analizy „New York Times” Trump był cały czas w defensywie, zaś w sondażu przeprowadzonym przez „Washington Post” „grupa niezdecydowanych wyborców z wahających się stanów, z którymi przeprowadzono wywiady, uważała, że Harris wypadła lepiej”. Również według sondażu CNN zarejestrowani wyborcy uważali, że Harris wypadła lepiej niż Trump. Poinformowano także, że Harris poparcia udzieliła Taylor Swift²⁹.

Intrygujący jest sposób przedstawienia przez chiński portal kolejnej próby zamachu na Trumpa. W tytule wyeksponowano nie fakt, że ponownie próbowano zabić prawnicowego polityka, ale że próbę tą potępił prezydent Biden, a z tekstu dowiadujemy się, że podobnie wypowiedziała się także Harris. Nie przedstawiono wypowiedzi żadnego z działaczy Partii Republikańskiej. Nie napisano nic istotnego (oprócz nazwiska i wieku) na temat osoby, która próbowała dokonać zamachu, jego przekonań politycznych. Chińscy komentatorzy uciekli w ogólniki, że 25% ankietowanych Amerykanów akceptuje przemoc na tle politycznym, że dyskusja krajowa stała się ostrzejsza a podziały partyjne uległy zaostrzeniu i w tym stanie uległy utrwaleniu³⁰. Nie odniesiono się chociażby do kwestii, jak to jest, że choć wedle „Global Times” aż 1/3 Republikanów i tylko 13% Demokratów akceptuje przemoc polityczną³¹, to zamachy dotyczą Republikanów, a nie Demokratów.

Obraz USA jako kraju, w którym wszechobecna jest przemoc, nie tylko na tle politycznym, jest regularnym motywem chińskiej propagandy. Na przykład, w artykule poświęconym zawirowaniom w związku z odwołaniem spikera Izby Reprezentantów wyeksponowano wiadomość o zamachu terrorystycznym w Lewinston w stanie Maine. Bez żadnych podstaw połączono tę zbrodnię z sytuacją w Kongresie³². Kolejną okazją do przedstawienia USA jako kraju wszechobecnej przemocy była rocznica zamieszek na Kapitolu. Ostrzegano, że okres między zakończeniem prawyborów w partiach a wyborami prezydenckimi może być najbardziej chaotycznym okresem w polityce wewnętrznej USA w 2024 r.³³. Alarmowano, że Amerykanie są najbardziej uzbrojonym narodem na świecie, a w ciągu dwóch lat: 2020-2022 sprzedano 60 mln sztuk broni palnej³⁴.

²⁹ Q. Wang, *Harris, Trump face off in debate, trading barbs over wide range of issues* [11 IX 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202409/1319642.shtml> (1 VI 2025).

³⁰ *Biden condemns political violence after 'possible assassination attempt' of Trump* [17 IX 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202409/1319918.shtml> (1 VI 2025).

³¹ E. Cepeda, *Division and violence in US continue as the country enters 2024* [6 I 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202401/1304891.shtml> (1 VI 2025).

³² S. Yang, *US House elects...*

³³ Q. Wang, *Capitol riot to mark...*

³⁴ E. Cepeda, *Division and violence...*

W ostatniej fazie kampanii wyborczej chiński portal zapowiadał regularnie, że ktokolwiek wygra, druga strona nie zaakceptuje wyników wyborów i po ogłoszeniu wyników głosowania dojdzie do zamieszek³⁵. W związku z tym, jak informowano, władze zabezpieczają obiekty publiczne, zwłaszcza lokale związane z procedurami wyborczymi³⁶. Jak wiadomo, żadnej eksplozji przemocy nie było, a zwycięstwo Trumpa było zdecydowane. „Global Times” sucho poinformował o uznaniu wyników przez Harris i zapowiedzi prezydenta Bidena pokojowego przekazania władzy³⁷.

„Global Times” poinformował także, że urzędnicy Departamentu Sprawiedliwości USA badają, jak zakończyć dwa federalne postępowania karne przeciwko Trumpowi przed objęciem przez niego urzędu, aby dostosować się do długoletniej tradycji, zgodnie z którą urzędujący prezydent nie może być ścigany³⁸. W ten sposób zakończyła się sprawa działań zmierzających do wykluczenia Trumpa z życia politycznego za pomocą instrumentów prawnych. Chiński portal szeroko informował o tym wątku. Nie miał wątpliwości, że prawo jest w tym przypadku stosowane instrumentalnie. Zwracano na to uwagę już w kontekście republikańskich prawyborów, w których Trump miał zdecydowaną przewagę. Chiński portal przypuszczał, że jeżeli Trump nie zostanie uwięziony przed wyborami, to żaden konkurent z Partii Republikańskiej nie będzie mu się w stanie przeciwstawić. Zwracano uwagę, że Trump jest pierwszym obecnym lub byłym prezydentem z historii USA, który stanął pod zarzutami karnymi, pomimo trwającej kampanii wyborczej. Pod koniec 2023 r. sformułowano wobec niego cztery akty oskarżenia. Chiński portal dostrzegł, że akty oskarżenia mają niewielki wpływ na poziom poparcia dla Trumpa³⁹.

W XII 2023 r. Demokraci podjęli kolejną próbę wyeliminowania Trumpa z wyborów. Sąd Najwyższy Kolorado orzekł, że nie może on kandydować w wy-

³⁵ Informowano przy okazji o niewielkiej różnicy wielkości poparcia według sondaży, zazwyczaj wskazując na niewielką przewagę dla Harris. Zob. S. Yang, *‘Too close to call’: US to enter Election Day with tightly drawn race* [4 XI 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202411/1322436.shtml> (1 VI 2025).

³⁶ S. Yang, *Security tightens up as campaign enters final weekend, world watches US residential race with increasing concerns* [3 XI 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202411/1322359.shtml> (1 VI 2025); idem, *‘Too close to call’...; S. Yang, L. Song, US Election Day voting begins amid fears of violence, unrest* [5 XI 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202411/1322513.shtml> (1 VI 2025).

³⁷ *Harris concedes the election; Biden, Trump set to meet for Power transition* [7 XI 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202411/1322610.shtml> (1 VI 2025); *Biden makes first public speech since Trump won election, vows peaceful transfer of Power* [8 XI 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202411/1322673.shtml> (1 VI 2025).

³⁸ *Harris concedes the election...*

³⁹ *Suspension of ‘unpopular’ Pence from 2024 presidential bid has little effect as ‘Republicans hard to find alternatives to Trump’* [29 X 2023], <https://www.globaltimes.cn/page/202310/1300782.shtml> (1 VI 2025).

borach stanowych z powodu oskarżeń o udział w powstaniu 6 I 2021 r. W ocenie chińskiego portalu, wyrok zwiększył „niepewność co do przyszłorocznych wyborów prezydenckich i jeszcze bardziej uwypuklił zepsucie amerykańskiej polityki”⁴⁰. Zastanawiano się, jak wyrok Sądu Najwyższego Kolorado oceni Sąd Najwyższy USA. Zdawano sobie sprawę, że większość sędziów mianowana została przez Trumpa, ale jeden z czołowych ekspertów (Li Haidong) podkreślił, że sędziowie ci są lojalni wobec Konstytucji, a nie Trumpa⁴¹. Oceniano, że wyrok ma niewielki wpływ na prawyборы w Partii Republikańskiej, odzwierciedla chaotyczny system sądowniczy USA, ale wskazano także na determinację Demokratów w dążeniu do wykluczenia Trumpa. Eksponowano fakt, że pozwy kwestionujące kandydaturę Trumpa zostały złożone w 25 stanach w sytuacji, gdy sondaże wskazują przewagę Trumpa, a wskaźnik poparcia dla Bidena jest najniższy w historii⁴². „Global Times” informował o decyzjach kolejnych sądów: w stanie Maine i Illinois, które wykluczyły Trumpa z listy kandydatów w wyborach prezydenckich, ale Sąd Najwyższy USA zgodził się rozpatrzyć i wydać orzeczenie w sprawie immunitetu prezydenckiego Trumpa w związku z zarzutami ingerencji w wybory, co zwiększyło prawdopodobieństwo „wyborów przed rozprawą”. Całą sprawę chiński portal określał jako „farsę” i „jaskrawy przykład politycznej dekadencji kraju”⁴³.

Oprócz wspomnianej powyżej sprawy politycznej, przeciwko Trumpowi toczył się proces w sprawie nieprawidłowości w księgowości w jego firmach (sprawa wniesiona przez prokurator generalną stanu Nowy York). Informacja na ten temat była czysto faktograficzna⁴⁴. Także informację o toczonym na Manhattanie procesie w sprawie zapłacenia za milczenie podano w lakonicznej formie: zdjęcia i krótkiego podpisu pod nim⁴⁵. Zastanawiające jest, że chiński portal ukrył przed czytelnikami, że chodzi o milczenie aktorki porno w sprawie ich rzekomego stosunku seksualnego.

W II 2024 r. „Global Times” informował, że Trump zмага się z 91 zarzutami popełnienia przestępstwa w wielu stanach. Co wymowne, „Global Times” poinformował o tym fakcie w kontekście wiadomości, że Trump wygrał prawyборы w stanie Karolina Południowa, czyli rodzinnym stanie Nikki Haley (przedstawianej

⁴⁰ *Ruling on Trump injects more uncertainty into US political chaos* [20 XII 2023], <https://www.globaltimes.cn/page/202312/1304011.shtml> (1 VI 2025).

⁴¹ O tym, że Li Haidong miał dużo racji świadczy nieco późniejszy wyrok Sądu Najwyższego w sprawie sporu republikańskiego stanu Teksas z demokratyczną administracją prezydenta Bidena.

⁴² A. Fan, Y. Zhang, *Colorado Court disqualifies Trump for returning to presidency* [20 XII 2023], <https://www.globaltimes.cn/page/202312/1303991.shtml> (1 VI 2025).

⁴³ H. Zhang, *Supreme Court to hear Trump's immunity claim, adding farcical element to election* [29 II 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202402/1307926.shtml> (1 VI 2025).

⁴⁴ Xinhua, *US ex-president Trump imposed with hefty fines in New York business fraud case* [17 II 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202402/1307144.shtml> (1 VI 2025).

⁴⁵ *The trial* [15 IV 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202404/1310642.shtml> (1 VI 2025).

jako kandydatka republikańskiego establishmentu). Zauważano, że „dopóki Haley nie wycofa się z kampanii, zmienne nadal mogą się pojawić. Oczekujące pozwy przeciwko Trumpowi stanowią nieprzewidywalną kartę dla obu partii w wyścigu do Białego Domu”⁴⁶.

Z podobnych zapewne powodów nie zagłębiano się zbyt w aferę Epsteina. „Handel seksem” – określenie użyte przez „Global Times” to zbyt łagodne określenie na charakter procedury jaki został ujawniony. Donoszono o zszokowaniu amerykańskiego społeczeństwa, związku ujawnienia sprawy z kampanią wyborczą. Wskazywano, że w dokumentach pojawia się nazwisko Trumpa, ale także Clintona. Konkluzja sformułowana przez „Global Times” brzmiała: „Na podstawie publicznie dostępnych informacji wydaje się, że Epstein miał bliższe związki z obozem demokratycznym, ale to niekoniecznie oznacza, że republikańskie postacie nie są wpłątane w tę sprawę”. Twierdzono, że opublikowanie tej listy to kolejny zerwany *listek figowy* zasłaniający amerykańskich polityków, co nasila „pogardę i rozczarowanie zwykłych ludzi wobec elity politycznej”⁴⁷.

Omawiając różnice między elektoratami obu partii i ich kandydatów w wyborach prezydenckich zwracano uwagę na odmienny stosunek do zmian klimatycznych (wyraźnie pozytywnie traktując działania administracji Bidena w tej sprawie⁴⁸) oraz stosunek do *woke culture*⁴⁹.

Chiński portal eksponował różnice między amerykańskim społeczeństwem, a jego elitami. Element ten pojawił się w omówieniu afery Epsteina, ale także w przypadku zmian w obsadzie stanowiska spikera Izby Reprezentantów. Z tej okazji czytelnicy mogli przeczytać:

Po obejrzeniu zbyt wielu fars, Amerykanie naturalnie zaczynają odczuwać zmęczenie politycznymi walkami wewnętrznymi. A niektórzy zaczynają zdawać sobie sprawę, że amerykański system demokratyczny jest manipulowany przez garstkę elit z pieniędzmi, a zwykli Amerykanie nie mają nic do powiedzenia w polityce, powiedział Global Times Xu Liang, adiunkt w School of International Relations of Beijing International Studies University. Największy problem amerykańskiej polityki leży w elitach. Elity polityczne i ogół społeczeństwa pochodzą z różnych planet — jedna z Marsa, a druga z Wenus. Elity polityczne rzadko zastanawiają się, jak zadbać o swoich ludzi, zajmując się ich obawami dotyczącymi środków

⁴⁶ C. Liu, *Trump wins South Carolina primary, advances toward Republican presidential nomination* [25 II 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202402/1307650.shtml> (1 VI 2025).

⁴⁷ Q. Chen, *Disclosure of Epstein list tear off 'fig leaf' from US political Elites: experts* [4 I 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202401/1304829.shtml> (1 VI 2025).

⁴⁸ Obawiano się, że republikańska administracja po ewentualnym zwycięstwie jej kandydata może sparaliżować „rozwój nowych technologii energetycznych”. Zob. Y. Ai, *US partisan politics...*; idem, *Biden impeachment inquiry...*

⁴⁹ *US' woke culture' exposes deep societal divisions, intensifying debates on identity politics and social justice* [6 VIII 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202408/1317450.shtml> (1 VI 2025).

do życia, edukacji i gospodarki. Wręcz przeciwnie, skupiają się na tym, jak skonsolidować swoje pozycje polityczne poprzez tworzenie opozycji, konfrontacji i podziałów⁵⁰.

Choć w chińskiej narracji dominował obraz silnie podzielonej Ameryki, to na marginesie pojawiał się odmienny obraz. Publikowano artykuły amerykańskiego lewicowego publicysty („dziennikarza krytycznego”) Eliasza Cepedy, który odwołując się do badań wskazujących na duży odsetek wyborców nie identyfikujących się z żadną z partii („korporacyjnej”), przekonywał:

Kłamstwo, że nasze główne partie są podzielone (gdy w rzeczywistości współpracują one bezproblemowo, aby pogorszyć kryzysy klimatyczne, rozszerzyć agresywny imperializm USA i promować interesy korporacji i instytucji finansowych) jest wykorzystywane przez polityków do podsycania najbardziej gwałtownych podziałów między amerykańskimi cywilami. To kłamstwo i wykreowany podział pozwalają również na wzrost głębszej, bardziej systemowej przemocy – tej, której dopuszcza się państwo amerykańskie wobec swoich obywateli⁵¹.

W odmalowanym ciemnymi barwami obrazie Ameryki nie mogło zabraknąć także przedstawienia stanu amerykańskiej gospodarki jako dotkniętej kryzysem⁵². Właśnie problemami gospodarczymi tłumaczono ograniczenie wsparcia dla Ukrainy⁵³.

Omawiając, w kontekście wyborów, amerykańską politykę zagraniczną koncentrowano się na polityce wobec Chin. Na poziomie ogólnym diagnozowano, że polityka USA wobec Chin uległa drastycznym zmianom w ostatnich latach. Poprzednia polityka „zaangażowania” próbowała wprowadzić Chiny do międzynarodowego systemu zdominowanego przez USA; ale teraz USA prowadzą „strategiczną konkurencję”, aby powstrzymać i kontrolować Chiny. Próbując znaleźć odpowiedź na pytania jak interpretować tę zmianę polityki i dlaczego polityka USA wobec innych głównych krajów nie uległa tak drastycznej zmianie w porównaniu z polityką wobec Chin zwrócono się do socjologa Davida McCourta (Uniwersytet Kalifornijski). Amerykański naukowiec wskazywał na zmiany personalne w obsadzie dyplomatów odpowiedzialnych za politykę wobec Chin. Odsunięto tzw. „angażujących się” (Kenneth Lieberthal, Jeffrey Bader, Susan Shirk), którzy uważali, że pomimo istotnych różnic zdań między USA a ChRL,

⁵⁰ Y. Ai, *US partisan politics...*

⁵¹ E. Cepeda, *Division and violence...*; idem, *Two candidates, no difference* [24 II 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202402/1307598.shtml> (1 VI 2025).

⁵² D. Chu *Americans still haunted by inflation* [11 XII 2023], <https://www.globaltimes.cn/page/202312/1303443.shtml> (1 VI 2025).

⁵³ A. Gubin, *Can budget deficit and coming elections in US contribute to mitigation in Ukraine?* [12 I 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202401/1305282.shtml> (1 VI 2025).

to w amerykańskim interesie leży próba rozmowy z Chinami i pielęgnowanie kontaktów międzyludzkich i handlowych. Ich oponentami są Matthew Pottinger, Aaron Friedberg, Michael Pillsbury, według których oba mocarstwa są uwikłane w długoterminową, geostrategiczną rywalizację o wpływy na całym świecie. Kolejna, sceptyczna wobec Chin, grupa to Nowi Wojownicy Zimnej Wojny (Steve Bannon, National Endowment for Democracy). Czwartą grupą są „ludzie współistnienia konkurencyjnego” (Jessica Chen Weiss, Jake Sullivan). Za przyczyny zmiany polityki USA wobec Chin McCourt uznawał wybór Trumpa i wzrost znaczenia Chin, ale także rywalizację pomiędzy członkami wymienionych grup o status zawodowy. Także w środowisku ekspertów ds. Chin dostrzegł istnienie dwóch grup. W jednej dominują sinolodzy, ludzie którzy znają język chiński, spędzili w tym kraju dużo czasu i mają tam przyjaciół. Druga grupa składa się ze specjalistów od spraw wojskowych i bezpieczeństwa, którzy nie znają chińskiego języka i kierują się zasadą: „Nie trzeba rozumieć Chin, żeby zrozumieć politykę USA wobec Chin”⁵⁴.

Perspektywy stosunków chińsko-amerykańskich były tematem wywiadu przeprowadzonego z byłym ministrem spraw zagranicznych Singapuru George Yeo, który z jednej strony w krótkiej perspektywie przewidywał stabilizację dwustronnych stosunków i zakładał, że nawet gdyby doszło do ponownego incydentu podobnego do „balonowego”, dwustronne więzi nie zostaną zerwane. Jednak w długiej perspektywie Chiny muszą być przygotowane na przedłużającą się walkę z USA⁵⁵.

Już we własnym komentarzu „Global Times” za największe zagrożenia dla przyszłych relacji obu państw uznawał politykę wewnętrzną USA. Przypominano o konsensusie zawartym na Bali w Indonezji w 2022 r. Z niezadowolaniem stwierdzano, że od tego czasu USA nie zaprzestały jednak wysiłków, aby powstrzymać Chiny, a wręcz przeciwnie, nasiliły je. Wątpliwości co do możliwości poprawy stosunków wynikały też z diagnozy, że urzędujący przywódca USA nie posiada już przywództwa, aby integrować różne grupy interesów w USA, jak to miało miejsce w przeszłości. W konsekwencji nie można mu w pełni zaufać, gdyż jest zależny od poparcia Kongresu. I tu pojawia się szczególnie nas interesujący wątek wyborczy: Stany Zjednoczone znajdują się w napiętym i delikatnym okresie przedwyborczym, a zarówno Republikanie w Kongresie, jak i kandydaci z Partii Demokratycznej wywierają presję na kwestie związane z Chinami. Mogą nadal wprowadzać środki mające na celu tłumienie i powstrzymywanie Chin. Departamenty rządowe nadal wdrażają politykę, która postrzega Chiny jako głównego konkurenta. I nadal nie jest jasne, gdzie zostaną zastosowane hamulce. Będą one

⁵⁴ *Animosities between 'strategic competitors' and 'engagers' lead to stagnant politics* [17 X 2023], <https://www.globaltimes.cn/page/202310/1300013.shtml> (1 VI 2025).

⁵⁵ *China must be prepared for protracted struggle with the US* [30 X 2023], <https://www.globaltimes.cn/page/202310/1300824.shtml> (1 VI 2025).

stanowią trudności dla proponowanego przez administrację Bidena zarządzania konkurencją. Obie partie w USA są bardzo konsekwentne w swojej polityce wobec Chin. Co więcej, niezależnie od tego, czy polityka ta pochodzi od opinii publicznej czy Kongresu, jest to obecnie inna sytuacja niż dwie główne poprawy w stosunkach chińsko-amerykańskich, jedna pod koniec lat 70. XX w., a druga po incydencie z 11 IX 2001 r. „Global Times” stawiał pytanie: „Jeśli nowy prezydent obejmie urząd, czy będzie kontynuował politykę wobec Chin ustanowioną przez Bidena? Zwłaszcza jeśli Donald J. Trump powróci do Gabinetu Owalnego, czy te konsensusy zostaną obalone?”⁵⁶.

Mimo tych zastrzeżeń, „Global Times” pozytywnie ocenił przebieg spotkania Xi Jinpinga z Joe Bidenem w San Francisco. Zwrócono uwagę na przywrócenie komunikacji dowództw wojskowych zerwaną po wizycie spiker Izby Reprezentantów Nancy Pelosi „w regionie Tajwanu” w VIII 2022 r. Poinformowano także o obietnicy udzielenia przez Chiny pomocy USA w walce z kryzysem opioidowym (przemilczając głośne w Ameryce oskarżenia o udział Chin w wywołaniu owego kryzysu). Najmocniej wyeksponowano jednak decyzje odnośnie rozwoju kontaktów międzyludzkich. Jako obszary, w których należałoby podjąć działania w celu poprawy stosunków „Global Times” wskazał: działania wojskowe USA na Morzu Południowochińskim, zaprzestanie dozbrajania przez USA Tajwanu i zakończenie obowiązywania tariff handlowych wprowadzonych przez prezydenta Trumpa (z powodu których cierpią amerykańscy farmerzy, firmy i konsumenci)⁵⁷.

Stosunek republikańskich kandydatów na prezydenta został omówiony przez „Global Times” przy okazji wycofania się z prawyborów gubernatora Florydy Rona DeSantis. Wskazywano, że prawie wszyscy główni Republikanie, w tym Trump, DeSantis i Haley nigdy nie ukrywają swojej silnej wrogości i uprzedzeń wobec Chin. Zarazem „wydaje się, że granie *kartą antychińską* nie pomoże im odróżnić się od siebie, ponieważ najważniejsze kwestie, które zapewniają im poparcie wyborców, dotyczą polityki gospodarczej, polityki imigracyjnej i ich osobistej charyzmy”⁵⁸.

Bez większych nadziei odniesiono się do „pożegnalnej podróży” Blinkena do Azji latem 2024 r. Chociaż zapowiedziano jego spotkanie z chińskim ministrem spraw zagranicznych Wang Yi, to po spotkaniu „nie oczekuje się niczego konkretnego, ponieważ szczerść Waszyngtonu nadal budzi wątpliwości”. Zacytowano słowa Lü Xianga (Chińska Akademia Nauk Społecznych): „Blinken jest typowym przedstawicielem dwulicowej dyplomacji USA”. Przewidywano, że uwaga Bidena skoncentruje się na wzmocnieniu relacji z Japonią i Filipinami, w celu

⁵⁶ *US' domestic politics biggest Source of uncertainty for future China-US relations* [19 XI 2023], <https://www.globaltimes.cn/page/202311/1302107.shtml> (1 VI 2025).

⁵⁷ A. Moretti, *As ties stabilize, US must address core issues* [19 XI 2023], <https://www.globaltimes.cn/page/202311/1302100.shtml> (1 VI 2025).

⁵⁸ S. Yang, *Biden vs Trump more...*

przekształcenia ich w bazy do przeciwstawienia się Chinom. Artykuł zakończono bardzo stanowczo: „Administracja Bidena jest w rozsypce zarówno w kraju, jak i w polityce zagranicznej, ponieważ bezprecedensowe zmiany w polityce USA nie tylko wywołały powszechny sceptycyzm w Europie, ale także doprowadzą do rosnącego zamieszania wśród jej azjatyckich sojuszników”⁵⁹.

W okresie kampanii wyborczej w poświęconym im artykułach regularnie pojawiała się oświadczenie, że chiński MSZ odmawia komentarza, gdyż traktuje owe wybory jako wewnętrzną sprawę USA. Z drugiej strony cytowano wypowiedzi przedstawicieli chińskiego MSZ, gdy amerykańscy kandydaci (np. Trump) odnosili się do kwestii tajwańskiej. Wtedy przypomniano, że jest to wewnętrzna sprawa Chin i państwo to nie pozwoli na żadną zewnętrzną ingerencję, w tym uczynienie jej tematem wyborów w USA⁶⁰.

Jeśli chodzi o inne kierunki amerykańskiej polityki zagranicznej, bardzo często podkreślano, że kwestie wewnętrzne amerykańskiej polityki wprowadzają niepokój i niepewność wśród jej sojuszników. Tak twierdzono przy okazji odwołania spikera Izby Reprezentantów⁶¹, problemów z uchwaleniem budżetu (wsparcie finansowe dla Ukrainy), kolejne zwycięstwa Trumpa w republikańskich stanowych prawyborach⁶².

Cały artykuł poświęcono wypowiedzi Trumpa, że nie będzie bronił żadnego państwa członkowskiego NATO, które nie dotrzymało celu przeznaczenia 2% swojego PKB na obronność, a więc będzie namawiał Rosję do kontynuowania ataków: „Trump właśnie obnażył USA i położył je na stole. Biorąc pod uwagę samolubną naturę USA, USA wołałyby poświęcić interesy swoich europejskich sojuszników, aby służyć własnym. Nawet niektórzy Europejczycy są tego świadomi”⁶³.

Chińscy komentatorzy zwrócili uwagę na rozmowę Trumpa z Elonem Muskiem, w trakcie której poruszył problem pomocy finansowej dla Ukrainy: „zamiast obiecać cięcie pomocy USA, wydawał się sugerować, że chce, aby UE zwiększyła swoją [pomoc]”⁶⁴. Należy jednak odnotować, że USA określano dalej jako „jedyne supermocarstwo”, kluczowe dla rozwiązania globalnych problemów:

⁵⁹ Q. Chen, *Blinken's 'farewell trip' to Asia draws scepticisms, sincerity in question* [25 VII 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202407/1316728.shtml> (1 VI 2025).

⁶⁰ *Biden, Trump set for US election...*; C. Liu, *Trump accepts GOP nomination...*; Q. Wang, *Harris, Trump face off...*

⁶¹ Y. Zhang, X. Deng, *US House in limbo...*

⁶² *Trump's New Hampshire...*

⁶³ W. Wang, *Trump's NATO jibe should awaken Europe about its fate* [13 II 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202402/1307046.shtml> (1 VI 2025).

⁶⁴ *Trump returns to X, interviewed by Musk* [13 VIII 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202408/1317975.shtml> (1 VI 2025).

Jest pewne – w obecnym świecie, w którym konflikt rosyjsko-ukraiński, konflikt izraelsko-palestyński, polityka grupowa i rywalizacja mocarstw eskalują, a gdzie powszechne jest *odsprzęganie* (decoupling) i *budowanie murów i barier*, rola USA jako jedyne supermocarstwa pozostaje kluczowa. Wybór zwycięzcy wyborów prezydenckich w USA w 2024 r. w odniesieniu do strategii i polityki będzie miał istotne implikacje dla tego, czy świat zmierza w kierunku większej liczby konfliktów i wszechstronnej zimnej wojny, czy w kierunku zawieszenia broni i powściągliwości. Ten wybór decyduje, czy pochodnia przekazana przyszłemu pokoleniu Amerykanów będzie tą, która oświeci drogę naprzód, czy też zapali beczkę prochu na świecie. Będzie miała wpływ nie tylko na USA, ale także na pokój i stabilność na całym świecie⁶⁵.

Odnosnie do przypuszczalnej polityki Harris, za „Politico” chiński portal uznał, że będzie ona kontynuacją polityki Bidena: silnego wsparcia dla Ukrainy, kontynuacją powstrzymywania Chin i poparcia dla Izraela⁶⁶.

Odnosnie do Izraela w kontekście wyborów, chiński portal cytował Yuana Zhenga (Chińska Akademia Nauk Społecznych), który przypuszczał, że większość amerykańskich muzułmanów może nie zagłosować na żadnego z kandydatów, gdyż Administracja Bidena wspiera Izrael, a Trump także wyraża silne poparcie dla tego państwa⁶⁷. Wizytę premiera Netanjahu w USA interpretowano jako próbę pokazania swoim zwolennikom, że ma poparcie Waszyngtonu, a zarazem „postawienie na obie strony” w wyborach amerykańskich. Przywódca Izraela spotkał się bowiem zarówno z prezydentem Bidenem, „prawdopodobną kandydatką Demokratów” Harris oraz byłym prezydentem Trumpem: „Dzięki temu będzie mógł zapewnić, że niezależnie od tego kto ostatecznie wygra wybory, USA nadal będą wspierać Izrael, pomimo, że ich działania w Strefie Gazy spowodowały już śmierć prawie 40 000 Palestyńczyków”⁶⁸.

Odwołując się do stworzonej przez psychologię polityczną teorii obrazu możemy stwierdzić, że propaganda chińska odwołuje się do stereotypów wroga, imperialisty i degenerata⁶⁹. Zarazem jednak podkreślano, że Chiny opowiadają się za obopólnie korzystną współpracą między tymi państwami.

⁶⁵ W. Zhang, *Why is it difficult...*

⁶⁶ Q. Chen, *Harris consolidated support...*

⁶⁷ *Fury over US' support for Israel May 'add uncertainty to 2024 election'* [6 XI 2023], <https://www.globaltimes.cn/page/202311/1301296.shtml> (1 VI 2025).

⁶⁸ S. Yang, *Netanyahu's US trip a 'bet on both sides'* [25 VII 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202407/1316772.shtml> (1 VI 2025).

⁶⁹ R.K. Herrmann, *Teoria obrazu i interakcje strategiczne w dziedzinie stosunków międzynarodowych*, [w:] *Psychologia polityczna*, red. D.O. Sears, L. Huddy, R. Jervis, Kraków 2008, s. 263-265.

Abstract

Mirosław Habowski

The image of the United States of America during the 2024 presidential campaign in the propaganda of the People's Republic of China

The Chinese website Global Times extensively reported on the US presidential election, presenting an extremely negative image of the country as one mired in economic and political crisis, with a deeply divided society and a highly brutal social life, and supporting global destabilization in its foreign policy.

Keywords: 2024 US presidential election, Chinese propaganda, Global Times

References

- Ai, Y., *US partisan politics: two ICU patients arguing over who should lead the country* [7 X 2023], <https://www.globaltimes.cn/page/202310/1299368.shtml>.
- Animosities between 'strategic competitors' and 'engagers' lead to stagnant politics* [17 X 2023], <https://www.globaltimes.cn/page/202310/1300013.shtml>.
- Biden condemns political violence after 'possible assassination attempt' of Trump* [17 IX 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202409/1319918.shtml>.
- Biden declares to drop 2024 reelection bid, endorses Harris* [22 VII 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202407/1316479.shtml>.
- Biden Impeachment inquiry reflects prevailing US polarization, veto politics* [14 XII 2023], <https://www.globaltimes.cn/page/202312/1303665.shtml>.
- Biden makes first public speech Since Trump won election, vows peaceful transfer of Power* [8 XI 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202411/1322673.shtml>.
- Biden wins South Carolina Democratic primary, but Real challenges lie ahead* [4 II 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202402/1306661.shtml>.
- Biden, Trump kick off 2024 election campaigns in verbal attacks* [7 I 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202401/1304943.shtml>.
- Biden, Trump set for US election rematch after clinching nominations* [13 III 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202403/1308772.shtml>.
- Cepeda, E., *Division and violence in US continue as the country enters 2024* [6 I 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202401/1304891.shtml>.
- Cepeda, E., *Two candidates, no difference* [24 II 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202402/1307598.shtml>.

- Chen, Q., *Blinken's 'farewell trip' to Asia draws scepticisms, sincerity in question* [25 VII 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202407/1316728.shtml>.
- Chen, Q., *Disclosure of Epstein list tear off 'fig leaf' from US political Elites: experts* [4 I 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202401/1304829.shtml>.
- Chen, Q., *Harris consolidated support for Democratic nomination* [23 VII 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202407/1316594.shtml> (1 VI 2025).
- Chen, Q., Yang, S. & Guo, Y., *Shooting at Trump rally shows 'rising political violence as US divides further'* [14 VII 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202407/1315977.shtml>.
- China must be prepared for protracted struggle with the US* [30 X 2023], <https://www.globaltimes.cn/page/202310/1300824.shtml>.
- Chu, D., *Americans still haunted by inflation* [11 XII 2023], <https://www.globaltimes.cn/page/202312/1303443.shtml>.
- Fan, A. & Zhang, Y., *Colorado Court disqualifies Trump for returning to presidency* [20 XII 2023], <https://www.globaltimes.cn/page/202312/1303991.shtml>.
- Fury over US' support for Israel May 'add uncertainty to 2024 election'* [6 XI 2023], <https://www.globaltimes.cn/page/202311/1301296.shtml>.
- Gacek, Ł., *Nowy wsparniały świat. Strategiczne narracje Chin a reforma systemu globalnego zarządzania*, Warszawa 2024.
- GOP-controlled House greenlights impeachment inquiry into Biden* [14 XII 2023], <https://www.globaltimes.cn/page/202312/1303676.shtml>.
- Gubin, A., *Can budget deficit and coming elections in US contribute to mitigation in Ukraine?* [12 I 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202401/1305282.shtml>.
- Harris chooses Minnesota Governor as running mate* [7 VIII 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202408/1317589.shtml>.
- Harris concedes the election; Biden, Trump set to meet for Power transition* [7 XI 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202411/1322610.shtml>.
- Herrmann, R.K., *Teoria obrazu i interakcje strategiczne w dziedzinie stosunków międzynarodowych*, [in:] *Psychologia polityczna*, eds. D.O. Sears, L. Huddy, R. Jervis, Kraków 2008.
- Liu, C., *Trump accepts GOP nomination, election still in whirl of uncertainties* [19 VII 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202407/1316363.shtml>.
- Liu, C., *Trump wins South Carolina primary, advances toward Republican presidential nomination* [25 II 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202402/1307650.shtml>.
- Moretti, A., *As ties stabilize, US must address core issues* [19 XI 2023], <https://www.globaltimes.cn/page/202311/1302100.shtml>.
- Removal of McCarthy signifies further polarization of American politics* [6 X 2023], <https://www.globaltimes.cn/page/202310/1299328.shtml>.

- Ruling on Trump injects more uncertainty into US political chaos* [20 XII 2023], <https://www.globaltimes.cn/page/202312/1304011.shtml>.
- Standoff between Texas and federal govt, Democrats and Republicans, forebodes US election* [29 I 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202401/1306290.shtml>.
- Suspension of 'unpopular' Pence from 2024 presidential bid has little effect as 'Republicans hard to find alternatives to Trump'* [29 X 2023], <https://www.globaltimes.cn/page/202310/1300782.shtml>.
- Texas standoff highlights deep divide in US* [29 I 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202401/1306276.shtml>.
- The trial* [15 IV 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202404/1310642.shtml>.
- Trump returns to X, interviewed by Musk* [13 VIII 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202408/1317975.shtml>.
- Trump's New Hampshire GOP primary victory sets up likely Biden-Trump rematch* [24 I 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202401/1306025.shtml>.
- US' 'woke culture' exposes deep societal divisions, intensifying debates on identity politics and social justice* [6 VIII 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202408/1317450.shtml>.
- US' domestic politics biggest Source of uncertainty for future China-US relations* [19 XI 2023], <https://www.globaltimes.cn/page/202311/1302107.shtml>.
- Victor, G., *Possible Biden-Trump rematch could tear US political life to pieces* [24 I 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202401/1306003.shtml>.
- Wang, Q., *Biden's repeated slips 'highlight rigid, decaying gerontocracy in US'* [12 VII 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202407/1315941.shtml>.
- Wang, Q., *Capitol riot to mark 3-year anniv but partisan conflicts to be „unprecedentedly fierce” ahead of election* [5 I 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202401/1304877.shtml>.
- Wang, Q., *Harris, Trump face off in debate, trading barbs over wide range of issues* [11 IX 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202409/1319642.shtml>.
- Wang, W., *Trump's NATO jibe should awaken Europe about its fate* [13 II 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202402/1307046.shtml>.
- Xinhua, *Harris accepts presidential nomination at Democratic National Convention* [23 VIII 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202408/1318555.shtml>.
- Xinhua, *US ex-president Trump imposed with hefty fines in New York business fraud case* [17 II 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202402/1307144.shtml>.
- Yang, S., *'Too close to call': US to enter Election Day with tightly drawn race* [4 XI 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202411/1322436.shtml>.
- Yang, S., *Biden vs Trump more of a certainty as DeSantis drops out of residential race; '2024 election to further tear US apart* [22 I 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202401/1305859.shtml>.

- Yang, S., *Netanyahu's US trip a 'bet on both sides'* [25 VII 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202407/1316772.shtml>.
- Yang, S., *Security tightens up as campaign enters final weekend, world watches US residential race with increasing concerns* [3 XI 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202411/1322359.shtml>.
- Yang, S. & Song, L., *US Election Day voting begins amid fears of violence, unrest* [5 XI 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202411/1322513.shtml>.
- Yang, S., *US House elects New speaker amid divided, polarized domestic political situation* [27 X 2023], <https://www.globaltimes.cn/page/202310/1300692.shtml>.
- Zhang, H., *Supreme Court to hear Trump's immunity claim, adding farcical element to election* [29 II 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202402/1307926.shtml>.
- Zhang, W., *Why is it difficult for Washington to have New-generation leaders* [31 I 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202401/1306463.shtml>.
- Zhang, Y., *Biden's debate performance sparks replacement talks* [30 VI 2024], <https://www.globaltimes.cn/page/202406/1315120.shtml>.
- Zhang, Y. & Deng, X., *US House in limbo regardless of New nominee* [15 X 2023], <https://www.globaltimes.cn/page/202310/1299876.shtml>.

Mirosław Habowski – dr politologii, adiunkt w Zakładzie Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa RP w Instytucie Studiów Międzynarodowych i Bezpieczeństwa Uniwersytetu Wrocławskiego. ORCID: 0000-0002-1924-9311